

ANATOL EREMIĂ

Institutul de Filologie
(Chișinău)

**AREALUL TOPONIMIC CAHUL.
MICROTOPONIMIA LOCALITĂȚILOR RURALE**

Abstract

The article examines the issues of rural micro-toponymy from the toponymical area of Cahul. There are examined physical-geographical characteristics and social factors that caused the emergence of various categories of topical names (oiconims, hydronyms, oronims, etc.). Onimic formations are investigated from many points of view: stratigraphically, etymologically, lexical-semantically, derivationally. The characteristics of the areal toponymical macro-system are highlighted both at synchronic and diachronic levels.

Arealul toponimic Cahul este cuprins în limitele actualului raion Cahul, situat în sud-estul Republicii Moldova, între 45°21'40" și 46°01'15" latitudine nordică și 28°05' și 28°30' longitudine estică. Suprafața acestui teritoriu este de circa 1230 km² și reprezintă 3,63 % din suprafața republicii. Reședința raionului este orașul Cahul, întemeiat în anul 1835 pe vatra satului Frumoasa, cunoscut din sec. al XVIII-lea, și a unui sat și mai vechi Șcheia, menționat documentar la începutul sec. al XVI-lea. Ca unitate administrativ-teritorială majoră, raionul Cahul cuprinde 55 de localități, dintre care: 1 oraș (Cahul) și 54 de localități rurale (36 de comune și 18 sate). Comunitățile locale cu cea mai mare vechime documentară sunt: Andrușul (1458), Crihana Veche (1502), Giurgiulești (1484), Larga Veche (1469), Lucești (1597), Roșu (1502), Slobozia Mare (în trecut Bubuiogii, 1518), Zârnești (1494) [Eremia. Cahulul, p. 21].

Geografie. Acest areal reprezintă un complex variat de zone fizico-geografice și naturale. Relieful coboară în trepte de la nord spre sud, cuprinzând în partea centrală Câmpia Cahulului, la nord porțiuni din zona deluroasă Colinele Tigheciului, la est depresiunile râurilor Cahul, Salcia și parțial a râului Ialpug și la sud extremitatea de sud-vest a Câmpiei Cahulului. Cele mai mari înălțimi au între 190 și 205 m. Câmpia joasă din nordul Dunării, lângă comuna Giurgiulești, atinge cota de aproximativ 100 m. Clima teritoriului este temperat-continentală, cu unele mici diferențe în funcție de relief și de dispoziția rețelei hidrografice. Precipitații atmosferice reduse și vara și iarna, cele medii anuale însumând 400-420 mm.

Rețeaua hidrografică o alcătuiesc câteva râuri și mai multe râulețe și pâraie, care au direcția de la nord spre sud și de la nord-est spre sud-vest, orientate respectiv spre cursurile fluviilor Dunăre și Prut. În Dunăre, prin niște lacuri-limane, pe teritoriul Ucrainei se varsă râurile Cahul și Ialpug. Prutul acumulează apele râulețelor din zonă: Larga, Hălmagea, Andrușul, Baraghina, Otmana, Recea, Tătarca. Acest fluviu izvorăște din Carpații Orientali și se varsă în Dunăre la sud-vest de Giurgiulești. Dimensiunile fluviului: lungimea – 967 km (695 km în limitele Republicii Moldova), volumul scurgerii de apă – 2 900 mil. m³, lățimea văii – 2-10 km, lățimea albiei – 50-180 m, adâncimea

maximă – 7 m, adâncimea medie – 3 m. În lunca fluviului, pe cursul lui inferior, s-au aflat până nu demult numeroase lacuri, bălți și heleșteie, care, în urma lucrărilor de ameliorare din anii 1960-1970, au fost în mare parte secate. Dintre lacurile păstrate până astăzi mai importante sunt Belev și Manta.

Solurile, în centru, în sud și nord-est, sunt în cea mai mare parte de cernoziomuri tipice humificate și carbonatice. Resursele naturale de subsol sunt neînsemnate: argilă, nisip, roci de calcar. Izvoare cu ape minerale potabile și curative se întâlnesc pe valea râulețelor Frumoasa (Cahul) și Larga (Chircani-Gotești). Au fost descoperite nu demult și zăcăminte de petrol (Văleni) și gaz natural (Baimaclia-Victorovca, azi în rn. Cantemir). Vegetația este destul de variată. Pe vremuri Codrii Tigheciului își așterneau covorul verde secular până aproape de Dunăre, drept dovadă sunt micile crânguri de pe culmile înalte din apropierea satelor Andrușu, Badicu, Doina, Borceag, Frumușica, precum și rediurile și huceagurile de prin găvanele și hârtoapele înfundate de pe văile râurilor Cahul, Salcia Mare, Salcia Mică, Ialpușel. Până acum aceste locuri se numesc *Pădurea Andrușului*, *Codrețul*, *Frunzariul*, *Valea Stejarului*, *Rădiacul*. Pe văile râurilor se întâlnesc păduri de salcie și plop. Sunt și plantații de salcâm. Lunca Prutului abundă în plante erbacee acvatice: stuf, papură, rogoz. Cea mai mare suprafață a raionului este cultivată cu cereale, plante tehnice, viță-de-vie, pomi fructiferi, legume. Dintre pomii fructiferi se bucură de condiții bune de dezvoltare mărul, prunul, caisul, gutuiul. Fauna este și ea bogată și variată. Pădurile sunt populate de diverse specii de mamifere (mistrețul, căprioara, vulpea, bursucul) și păsări (corbi, coțofene, fazani). În zona de dealuri viețuiesc rozătoarele (iepurii, țistarii, veverițele). Apele curgătoare și stătătoare dispun de o bogată faună ihtiologică: crapul, carasul, știuca, șalaul, somnul, plătica, baboiul. În lunca Prutului, cu numeroase lacuri, bălți și iezere, și-au găsit habitatul păsările de apă: barza albă, stârcul, lișița, bătlanul, rața (mare, mică și sură), pelicanul, lebăda [Eremia. Cahulul, p. 22-23].

Istorie. Descoperirile arheologice atestă prezența omului pe aceste meleaguri încă din comuna primitivă. Vestigiile trecutului datează din Eneolitic până în Evul Mediu. Reminiscențe ale unei străvechi vieți umane (sec. VII-III î. Hr.) au fost depistate în localitățile Cahul, Crihana Veche, Cucoara, Giurgiulești, Manta, Zârnești ș.a. (Arnăut. Vestigii, p.196-279). Urme ale geto-dacilor s-au păstrat în întreg spațiul carpato-danubiano-pontic. Teritoriul Moldovei de Sud făcea parte din regatul getic condus de Burebista (82-44 î. Hr.). În sec. II-I î. Hr., pe un vast teritoriu, de la munții Balcani, Carpații Apuseni și Tisa superioară până la Bugul de Sud și Marea Neagră, se formase o civilizație geto-dacică unitară. Locuitorii băștinași populau regiunile colinare și de câmpie, utilizând pământurile roditoare pentru culturile agricole și creșterea vitelor. Cele mai multe așezări se aflau în apropierea râurilor și lacurilor, aici apa servindu-le pentru irigații și treburile gospodărești. Așezări mari de tip orașenesc erau puține, însă populația întreținea legături comerciale cu orașenii din vechile colonii grecești nord-pontice și din orașele romane de mai târziu.

Teritoriul de la gurile Dunării a făcut parte și din regatul geto-dacic al lui Decebal (87-100). După cucerirea Daciei de către romani, acest teritoriu intră în componența provinciei romane Moesia Inferioară. Aici, ca și în întreaga Dacie romană, a avut loc romanizarea populației băștinașe, cunoscute din sursele vechi cu denumirea de *carpi*. Aceștia continuau să se ocupe cu agricultura, creșterea vitelor, meșteșugăritul. În orașele romane, în schimbul produselor agricole, ei procurau unelte de muncă, obiecte de uz casnic. În localitățile rurale, printre geto-daci, se așezau cu traiul și coloniștii romani. Pentru a comunica cu autoritățile locale și cu cetățenii romani, populația geto-dacică

a fost nevoită să învețe limba latină. Un rol important în procesul romanizării l-au avut armata și propagarea creștinismului, care se efectua în limba latină. Cu populația rurală comunicau în latină administratorii, preoții, negustorii, meseriașii. Pe teritoriul unor sate din raionul Cahul s-au găsit obiecte de cult (statuete, cruciulițe etc.) [Hâncu. Vetre, p. 85-107]. Deci odată cu limba geto-dacii au preluat de la romani și unele tradiții, obiceiuri, credința.

Din perioada dominației romanilor în nordul Dunării de Jos datează valurile de pământ cu șanțuri adânci, construite în scopul apărării regiunilor din afara hotarelor Daciei, împotriva carpilor și triburilor nomade care atacau Imperiul Roman dinspre nord și nord-est. Unul dintre ele, fiind aproape de Dunăre, începe de la Loenșteni (România), trece pe la Vadul lui Isac (rn. Cahul) și se termină pe malul de vest al lacului Sasac (reg. Odesa, Ucraina). Aceste valuri au fost ipotetic atribuite împăratului Traian (98-117), cuceritorul Daciei, fiind denumite *Valurile lui Traian*. Un alt val – Valul lui Traian de Sus, spre deosebire de Valul lui Traian de Jos, – începe de la Prut, de lângă orașul Leova, și se termină la Nistru, lângă satul Chițcani. Pe partea stângă a Prutului, de la Giurgiulești până aproape de Ungheni, a existat un al treilea val de apărare, despre care ne amintesc astăzi numele unor locuri ce reprezintă fragmente din străvechile fortificații: *Pe Cetate* (Giurgiulești), *Șanțurile* (Cahul), *Valul* (Chircani), *Valul lui Traian* (Gotești).

Cercetările arheologice efectuate în această regiune probează existența multor așezări sedentare ale populației autohtone pe tot parcursul mileniului întâi. Numele lor nu ne sunt cunoscute pentru că nu ni s-au păstrat documente din acele vremuri îndepărtate. Doar denumirile localităților mari (orașe, cetăți) au rămas memorabile peste veacuri: *Cetatea Albă* (derivată prin traducere din grecescul *Asprocastron* „Cetatea Albă”, ca și slav. *Bialograd*, germ. *Weissenberg*), *Lycostomo*, devenit ulterior *Chilia*. Mai mult, majoritatea lor au fost distruse în timpul invaziei triburilor nomade, acestea fiind destul de frecvente și deosebit de năprasnice. Pe aici și-au făcut loc spre apus, prin stepele Bugeacului și Câmpia Dunării, goții, hunii, avarii, protobulgarii, care, mai târziu, au fost urmași de pecenegi, uzi, cumani, tătarii mongoli. Unii s-au aflat doar în trecere pe aceste locuri, alții au poposit vreme mai îndelungată sau pe totdeauna, fiind în cele din urmă asimilați de populația băștinașă.

Sursele istorice medievale ne furnizează date și informații bogate și variate asupra zonei cercetate. În prima jumătate a sec. al XIV-lea, Basarab I (1310-1352), întemeietorul Țării Românești, extinde granițele de est ale statului până la gurile Dunării. De aici denumirea de *Basarabia* a părții de sud a teritoriului dintre Prut și Nistru. Mai târziu această regiune intră în componența statului feudal Țara Moldovei. Alexandru cel Bun se declară domn al Moldovei (1400-1432) „de la Munte până la Dunăre și Mare”. Pe atunci pământurile alcătuiau o parte proprietatea funciară a statului, iar altă parte a mănăstirilor și țăranilor liberi.

Până în zilele noastre s-au păstrat multe hrisoave domnești care atestă apartenența acestor proprietăți. Unele dintre ele reprezintă documente de donație sau de confirmare a ocinelor, altele sunt acte de cumpărare-vânzare a moșiilor și satelor. Astfel la 13 iunie 1436, Ilie și Ștefan voievozi dăruiesc lui Mihail Stângaciui mai multe sate, printre care și „la Chegheci, pe pârâul Fântânilor unde a fost Oană Albu și, mai sus, Mănești, și, la Chegheci, locurile din pustie mai jos de Prun, la Fântâna Păducelului, și, mai jos, Fântâna Mare, ... ca să-i fie lui uric, cu dreptul scris de noi mai sus, lui și copiilor lui, și nepoților și strănepoților... și întregului lor neam, neclintit niciodată, în veci. Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele lor vechi, pe unde au folosit din veac” [DRH, veac. XIV-XV, vol. I,

p. 210-212]. Aceiași voievozi dăruiesc lui Cristea Negrul și fratelui său Giurgiu, „un iazăr pe Prut, anume Iazărul Cerlenul” (nume tradus în slavonește după cel original *Roșu*; Ibidem, p. 242). Un alt iezer pe Prut, și anume Blișceatul, adică *Gemenele*, „cu toate gârlele sale, și, la Chigheci, o prisacă, anume Prisaca lui Brumar, cu poiană” este dăruit de Ștefan voievod mănăstirii Moldovița la 11 februarie 1447 [Ibidem, p. 385].

În 1502 iulie 2, Ștefan cel Mare donează mănăstirii Putna mai multe sate, moșii și părți de moșii din preajma Prutului: Iezerul Cerlenul (Roșu – n.n.), satul Balintești și cu seliștea lui Manea, în gura Frumușiței, cumpărat de la nepoții lui Cristea Negru, cu 500 de zloți tătărești; satele Fărceni, pe Frumoasa, din jos de Troian, Șcheia de la gura Frumoasei, Fântâna Măceșul, din capătul de jos al iezeralui Cerlenul (Roșu), cumpărate de la Neagoe logofăt cu 330 de zloți tătărești; o bucată de loc din hotarul Boiștii, ce se află mai jos de gura Boiștii; satul unde a fost Fălcin, pe Frumușița, mai jos de Andrieș, cumpărat de la nepoții lui Duma Mădoia cu 100 de zloți tătărești.

Toponimie. În documentele din sec. XV-XVII, pe valea Prutului, precum și în regiunile apropiate din estul acestui râu, sunt menționate numeroase sate, majoritatea cu nume românești: *Mănești*, lângă Zărnești (1436), *Oană Albu*, lângă Zărnești (unde a fost ~, 1436), *Sângureni*, lângă Larga Nouă (1473), *Zernești* (Zărnești, 1494), *Leușteni* (1495), *Balintești*, lângă Roșu (1502), *Fărceni*, lângă or. Cahul (1502), *Mădoiești*, lângă Roșu (1502), *Oană Lărjanu*, lângă Chircani (unde a fost casa lui ~, 1507), *Trifești*, lângă Văleni (1520), *Tomești*, lângă Tartaul de Salcie (1529), *Gocimănești*, lângă Roșu (1548) ș.a.

Și microtoponimia este prezentă în documentele vremii: *Prisaca lui Brumar*, lângă Larga Nouă (1447), *Movila cea Mare*, lângă Cotihana de azi (1425), *Covurlui*, lac la Dunăre, unit cu lacul Cahul (1445), *Gemenele*, iezere în lunca Prutului, lângă Larga Nouă (1447), *Seliștea lui Grad*, la obârșia văii Crihana (1441), Ilp, lac (Ialpuș, 1448), *Pârâul Fântânilor*, lângă Roșu (1436), *Gârla lui Andrieș*, lângă Roșu (1459), *Bogata*, baltă și gârlă, lângă Zărnești (1459), *Poiana lui Brumar*, lângă Larga Nouă (1473), *Larga*, râu, afluent al Prutului la Chircani (1469), *Pruteș*, gârlă în lunca Prutului, lângă Roșu (1459), *Suha*, pârâu, afluent al Largăi (1473), *Boiștea*, gârlă în lunca Prutului, lângă Roșu (1502), *Cărhana*, gârlă și vale, la Crihana Veche (1502), *Frumoasa*, râuleț pe teritoriul or. Cahul (1502), *Frumușița*, pârâu, la satul Roșu (1502), *Seliștea lui Manea*, lângă Roșu (1502-1503), *Rentea*, gârlă în lunca Prutului, lângă Roșu (1502), *Roșu* (Cerlenul), *Iezeru*, lângă satul Roșu (1502, 1503), *Tâlharu*, gârlă lângă Roșu (1502), *Troian*, val de pământ, lângă or. Cahul (1502), *Valea lui Stravici*, lângă Crihana Veche (1502), *Valea Neagului*, lângă Roșu (1502), *Zancea*, gârlă în lunca Prutului, lângă Roșu (1502) ș.a.

Multe din aceste nume de locuri și localități apar menționate și în documentele de mai târziu (sec. XVI-XVIII), la cele vechi adăugându-se numeroase alte toponime românești, care probează în această regiune o continuă viață sedentară a populației băștinașe: *Bălacea*, gârlă (1609), *Becheni*, seliște (1608), *Beleu*, lac (1518), *Becile*, iezere (1520), *Bogatul*, iezer și grind (1513, 1560), *Brițcani*, sat pe Prut (1548), *Bubuiogi*, sat pe Cahul (1518, 1554), *Buhușeni*, sat pe Salcia Mică (1560), *Bursucul*, gârlă lângă lacul Beleu (1543, 1568), *Capul Dumbrăvii*, nelocalizat (1548), *Cicicani*, lângă Tătărești (1610), *Faur*, sat lângă Tartaul de Salcie (1548), *Fântâna Nucului*, pe Salcia Mică (1548), *Giurgiuiești*, sat la gura Prutului (1593), *Gurbănești*, nelocalizat (1624), *Hlabnic*, lac lângă Roșu (1502, 1529), *Maluri*, loc pe Salcia Mică (1529, 1560), *Păcurărești*, sat la gura Largăi (1604), *Răduroasa*, pârâu la Ialpuș (1527, 1554), *Scărișoara*, iezurcan în lunca Prutului (sec. XVI-XVII), *Săliștea*, sat pe Prut (1543), *Șipote*, izvoare lângă lacul Beleu (sec. XVI-XVII), *Topileana*, gârlă lângă lacul Beleu (1520, 1568), *Țăpeni*, sat pe

Ialpug (sec. XVII), *Urechești*, sat pe Cahul (1617), *Vadul Trifeștilor*, la Prut (1520, 1546), *Vidra*, gârlă lângă lacul Belevu (1543, 1568), *Vlădești*, sat la Prut (1604), *Zubrea*, sat unde a fost Zubrea, lângă Roșu (1425) ș.a.

Unele dintre locurile și localitățile acestea și-au pierdut denumirea, fie că au fost redenumite, fie că au dispărut însăși obiectele geografice respective, însă foarte multe dintre ele și-au păstrat numele peste veacuri și veacuri, aflându-se în circulație continuă până în zilele noastre: *Rentea*, *Zârnești*, *Boiștea*, *Gemenele*, *Andrieș (Andrușu)*, *Bogata (Bogatu)*, *Larga*, *Cărhana (Crihana)*, *Frumoasa*, *Roșu*, *Zancea*, *Bălcea*, *Belevu*, *Bubuiogi*, *Bursucul*, *Giurgiulești*, *Vidra (Hidra, Hidrariu)* ș.a. Este și aceasta o dovadă a permanenței și continuității în timp a unei populații sedentare românești în sud-vestul Basarabiei.

În secolele XVI-XVII, stepele Bugeacului erau invadate de triburile tătarilor nohaici. De la început tătarii, fiind nu prea mulți la număr, s-au așezat în regiunea Akkermanului și de-a lungul țărmurilor Mării Negre. Mai târziu însă, când de peste Nistru au început să se reverse valuri noi și noi de tătari, sultanul turcesc le dădu spre locuire și restul Bugeacului. Înmulțindu-se, nohaicii nu s-au mulțumit doar cu locurile de stepă, ei s-au întins spre apus, până dincolo de râul Ialpug. Din acele timpuri își trag originea unele sate din cuprinsul actualului raion Cahul: *Badicu*, *Baurci*, *Chioselia*, *Taraclia*, *Tartaul* ș.a. Inițial, în limba de origine, numele lor circulau cu alte forme: *Badâk*, *Kioseli*, *Tarakli*, *Tartuulu*. Ulterior toponimele străine au fost adaptate fonetic conform legităților limbii române.

După războiul ruso-turc din 1806-1812, tătarii au fost evacuați în Crimeea și stepele Donului, iar turcii izgoniți definitiv de pe teritoriul Moldovei. Basarabia este alipită la Rusia. Autoritățile țariste declară pământurile libere din Bugeac drept proprietate a statului. Curând aici sunt așezați bejenari bulgari și găgăuzi veniți de peste Dunăre, precum și țărani ruși și ucraineni strămutați din guberniile apusene rusești. După 1814 iau ființă primele colonii germane, care, spre sfârșitul sec. al XIX-lea și la începutul sec. al XX-lea, prin reformele agrare din 1868 și 1906-1912, pun temelile noilor așezări de coloniști nemți. În timpul reformei agrare din anii 1918-1924, efectuată de instituția de stat „Casa noastră”, iau ființă aici mai multe sate, între care: *Frumușica*, *Cuciurgoaia (azi Spicoasa)*, *Trifeștii Noi*, *Tudorești* ș.a.

Repertoriul toponimic prezentat în continuare cuprinde cele mai reprezentative nume topice, care necesită și unele interpretări de ordin etimologic, derivațional, lexical-semantic.

Apucăturile, parte de teren în hotarul satului A. I. Cuza. Din *a apuca* „a lua, a prinde (loc etc.)”. Conform tradițiilor locale, la reforma agrară din 1918-1924, aici au prins porțiuni de teren sătenii care n-au primit loturi de pământ complete (până la 6 ha) pe teritoriul prevăzut pentru împrumut. **Arcăciul de la Răsărit**, vâlcea, ramificație pe stânga a văii Uturea, la NE de Slobozia Mare. Lungimea: 2,5 km. Direcția: NE → SV. Toponim descriptiv, cu prim componentul *arcaci* „ramificație a unei văi”, „crac de pârâu”, „adăpost pentru oi pe timp de iarnă într-o vâlcea, într-un hârtop”. **Arcăciul cu Stuf**, vâlcea, ramificație pe dreapta văii Uturea, la NE de Slobozia Mare. Lungimea: 3 km. Direcția: NV → SE. Nume topic compus, al cărui prim element este entopicul *arcaci*, formația onimică făcând parte din categoria floronimicelor.

Bâhna lui Gălan, fostă baltă în lunca Prutului, azi teren agricol la NV de Paicu. Din entop. *bahnă* și antrop. *Galan*, în genitiv; *bahnă* „baltă cu apă stătută”, „loc mlăștinos pe valea unui râu”, „șes umed, băltoș”, „loc de fâneață pe un șes”. **Baimaclifica**, râuleț, afluent pe stânga al râului Salcia Mică, la Taraclia de Salcie. Izvorăște la SE de Chioselia, trece prin Pădurea Liceului, pe la V de Frumușica și pe la E de Burlacu. Lungimea:

16 km. Direcția: N → S → SV. Denumit după localitatea *Baimaclia*, în apropierea căreia își are izvoarele. **Balhúi**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la SV de Brânza. Etim.: entop. *balhui* (*bahlui*) „baltă mocirloasă”, „mlaștină, mocirlă”, „loc sărătuos”, „fânață de bahnă”, termenul fiind explicat din *Bahlui*, afluent pe dreapta al Prutului, prin apelativizarea hidronimului. Compară și alte formații entopice după același procedeu: *ciuluc*, *dunăre*, *răut* (pl. *ciulucuri*, *dunări*, *răuturi*). **Bálta Măláiului**, baltă în lunca Prutului, lângă marele lac Belevu, la NV de Slobozia Mare. Aici, pe un grind, se semăna de multe ori *mălai* „mei” (explicația informatorilor). **Bálta Seacă**, fostă baltă în lunca Prutului, azi teren agricol la SV de Paicu. Din entop. *baltă* „apă stătătoare permanentă, cu vegetație și faună specifică”, „zonă inundabilă pe valea unui râu” și adj. *sec.* (fem. *seacă*), semnificația de origine a hidronimului fiind „baltă care seacă”. **Baraghina**, vale cu pârâu, se deschide în lunca Prutului la Manta. Lungimea: 10 km. Direcția: NE-SV. Probabil, din antrop. *Baraghin*, cu formantul *-a*, după tipul *Crihana* din *Crihan*, *Manta* din *Mantu* etc. **Bárcul Chișinăului**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la NV de Cucoara. Din entop. *barc* „lac mic; baltă”. Lacul, împreună cu pământurile din preajmă, s-ar fi aflat în proprietatea mitropoliei din Chișinău. **Bárcul lui Topór**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din entop. *barc* „lac mic; baltă” și antrop. *Topor*, în genitiv. **Bálácea**, gârlă mare în lunca Prutului, în mare parte desecată, care începea la N de Gotești și se vărsa în bălțile din V satelor Crihana și Manta. Azi terenuri agricole, pe alocuri cu mici depresiuni inundabile. Atestată documentar la 1609 [DIR, veac. XVII, vol. II, p. 257]. Hidronimul are la bază antrop. *Balac* sau *Balaci*, menționate în documentele vechi și cu formele *Balaș*, *Balșa*, purtătorii numelor fiind demnitari de stat și mari proprietari de pământuri în Moldova. **Bătcăria**, lac în lunca Prutului, lângă marele lac Belevu, la SV de Văleni. Din entop. *bătcărie* „lacul bătcilor”, derivat colectiv, cu suf. *-ărie* al apel. *batcă* „pelican”. **Bătcăriile**, lac în lunca Prutului, la NV de Manta. Din *bătcării*, plural al entop. *bătcărie*, derivatul colectiv al apel. *batcă* „pelican”; *bătcărie* (< *batcă* + suf. *-ărie*) „habitatul bătcilor”, „lacul unde își fac cuiburile și viețuiesc pelicanii”. **Beléu**, lac mare în lunca Prutului, la NV de Slobozia Mare. Var.: *Belevu*. Suprafața: 30 km². Adâncimea: 2-3 m. Atestat documentar la 1518, 1554 [DIR, veac. XVI, vol. I, p. 125-126; vol. II, p. 40]. Probabil, din slav. *белое* (*ozeo*) „lacul alb”, „lac lucitor, care lucește la soare”. **Berbéciul**, pășune la NV de Baurci-Moldoveni. Var.: *Berbecii*, *La Berbeci*. Aici a fost pășune pentru berbeci. Numele topic poate fi explicat prin elipsa componentului prim *deal* din *Dealul Berbecilor* și acordul gramatical în gen și număr cu el a componentului secund, devenit toponim simplu unicomponent. **Bogátul**, fost lac mare în lunca Prutului, azi teren agricol la SV de Chircani și la NV de Cucoara. Din adj. *bogat*, hidronimul având semnificația originară „lacul cu mult pește, bogat în pește”. Denumirea lacului este menționată în sec. XV-XVII (1459, 1515, 1560 ș.a.) [DIR, veac. XIV-XV, vol. I, p. 302; veac. XVI, vol. I, p.96, vol. II, p.147]. **Boghioáia**, gârlă în lunca Prutului, lângă lacul Belevu, la NV de Slobozia Mare. Din antrop. *Boghioaie*, numele unei proprietărese locale (< *Boghiiu* + suf. *-oaie*). **Bordeiele**, parte a satului Andrușul de Sus. Conform tradițiilor locale, unii locuitori, înainte de a-și construi case, au locuit aici mai întâi în bordeie (*bordei* „locuință săpată în pământ și acoperită cu ceamur din lut și paie”). **Bouriful**, deal împădurit la S de Badicul Moldovenesc. Altitudine: 250 m. Etim.: (1) entop. *bour* „deal înalt, masiv” sau (2) entop. *bour* „vechi semn de hotar, constând dintr-un stâlp de piatră sau lemn cu stemă domnească”. Astfel de semne de hotar se instalau la margini de moșii, păduri etc. Nu se exclude proveniența antroponomică a microtoponimului. **Brăniștioarele**, foste lacuri în lunca Prutului, azi terenuri agricole

la V de Andrușul de Jos și la SV de Zârnești. Denumite la origine după braniștele din împrejurime: *braniște* „locuri de pășune și fâneată”, „fâneată rezervată unde este interzis păscutul vitelor”. **Brebáriu**, lac în lunca Prutului, la SV de Crihana Veche. Var.: *Bribariul*. Din entop. *brebar* „habitatul brebilor”, derivat cu suf. *-ar* al subst. *breb* „mamifer acvatic rozător înrudit cu castorul”. Semnificația inițială a hidronimului fiind „lacul cu mulți brebi”. **Bubuiógi**, parte a satului Slobozia Mare. Provine de la numele unui sat *Bubuiogi*, menționat documentar în partea locului la 1518 (DIR, A, Moldova, veac. XVI, vol. I, p.125-126). Vechiul toponim *Bubuiogi* are la bază antroponimul *Bubuiog*. **Budăiu**, vale la NE de Andrușul de Jos, ramificație pe stânga a Văii Andrușului, la N de Roșu. Din entop. *budăi* „izvor captat într-un ghizd de trunchi scobit”, „fântână”, „fântâniță cu apa în față”, „izvor”, „cișmea”. **Bujóru**, râuleț în S raionului Cahul, cu varianta onimică *Valea Bujorului*. Izvorăște la V de Vulcănești și se varsă în lacul Cahul la SE de Reni (Ucraina, reg. Odesa). Lungimea: 30 km. Direcția: NE → SV → S. În valea Bujorului se deschid vâlcelele: Valea Rușilor, Uturea, Adâncă (pe dreapta), Lacul Popii, Valea Poștei, Chiscul Lat (pe stânga). Poate fi explicat prin: (1) antrop. *Bujor* sau (2) apel. *bujor*, în acest ultim caz, semnificația inițială a onimicului fiind „valea unde cresc mulți bujori” (sălbatici probabil). **Bulboána**, loc cu multe izvoare (mocerloase) pe valea Huluboița, la N de Tătărești. Din entop. *bulboană* „loc adânc într-o apă curgătoare”, „vârtej de apă; vâltoare”, „ochi de apă cu nămol”, „izvor mocirlos”.

Cahulét, râuleț, la E de Andrușul de Sus, afluent pe stânga al râului Cahul, la N de Pelinei. Lungimea: 10 km. Direcția: N → S. Diminutiv al hidr. *Cahul* cu formantul *-eț*. Cf. și alte hidronime diminutive: *Cihureț*, *Pruteț*, *Reuteț*. **Cantónul**, loc de agrement pe malul unui fost braț al Prutului, la SV de or. Cahul. Din entop. *canton* „pichet de grăniceri”. Aici, conform tradițiilor locale, ar fi existat până în 1918 un pichet al grănicerilor ruși. **Căinárul**, pârau, afluent pe dreapta al râulețului Hălmăgea, la SV de Badicul Moldovenesc. Var.: *Căinariul*, denumit și *Pârâul lui Șveț*. Lungimea: 2,5 km. Direcția: NV → SE. Etim.: tc. *kaynar* „izvor puternic”, „pârâu”. Izvorăște dintr-un loc cu multe izvoare, denumit *Ochi*. **Cărásul**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Formație onimică prin metonimie (*toto pro pars* „totul printr-o parte”), semnificația inițială a hidronimului fiind „lacul cu carași”, „lac unde se prind bine carașii”. **Ceaírul**, loc, șes în valea râului Cahul, pe ambele maluri ale râului, la V de satul A. I. Cuza. Var.: *Dereaua Ceairului*. Din entop. *ceair* (< tc. *çayir*) „pășune pe valea unui râu, șes”; *derea* (tc., găg. *dere*) „vale, albia unui râu”. **Chetrăriile**, vale, ramificație pe stânga a văii Vinteleşti, la E de Mantal. Lungimea: 2 km. Direcția: NE → SV. Din *chetrării*, plural al entop. *chetrărie* (lit. *pietrărie*) „loc cu pietre”, „teren cu sol dur, pietros” (< *piatră* + suf. *-ărie*). **Chetrósul**, pâraiaș, afluent pe stânga al Prutului, la S de Brânza. Lungimea: 5 km. Direcția: NE → SV. Din adj. *chetros* (lit. *pietros*) „cu pietre”, „cu sol dur, pietros”, prin substantivizare. **Cetátea**, loc cu urme vechi de fortificații, la N de Giurgiulești. Din entop. *cetate* „oraș fortificat”, „partea fortificată a unui oraș”, „locul unei așezări fortificate”, „loc întărit prin valuri și șanțuri în scopuri defensive”. **Chíscurile**, înălțimi la SE de Cășlița-Prut. Altitudini: 70-90 m. Din entop. *chisc* (lit. *pisc*) „deal înalt, cu vârf ascuțit”, „vârf ascuțit de deal, de munte”; pl. *chiscuri*. **Ciobalaccía**, vale la S de sat, ramificație pe dreapta a văii râului Salcia Mică, la S de localitate. Var.: *Ciobalaciica*. Lungime: 2,5 km. Direcția: NV → SE. Denumită după o veche seliște tătărească *Ciobalaccia*, situată pe această vale, dispărută la sfârșitul sec. al XIX-lea. **Ciocánele**, lacuri în lunca Prutului, lângă marele lac Belev, la SV de Văleni. Din antrop. *Ciocanu*, prin pluralizare, sau din reg. *ciocane* (sing. *ciocan*) „tulpinile porumbului”, „hlujeni, strujeni”. De reținut explicația informatorilor:

„Aici a fost pământ lucrător, semănat cu păpușoi, dar odată, când a fost inundație, pământul a fost acoperit cu apă, ciocanele rămânând așa, în picioare”. **Ciorăria**, vâlcea, ramificație pe stânga a văii Uturea, la NE de Slobozia Mare. Lungimea: 3 km. Direcția: NE → SV. Din *ciorărie*, derivat colectiv cu suf. *-ărie* al apel. *cioara*, numele topic desemnând habitatul ciorilor – „vale cu multe ciori”, „valea ciorilor”. **Ciorîța**, râuleț, afluent pe stânga al râului Cahul, la satul Lebedenco. Începe la V de Lucești și are direcția de la N spre S. Lungimea: 15 km. Din apel. *ciorîță*, diminutiv al lui *cioară*, hidronimul vizând habitatul ciorilor, cândva deosebit de numeroase în plantațiile de salcâmi de pe valea acestui râuleț. **Ciotcăria**, pădure la SE de Andrușul de Sus. Din entop. *ciotcărie* „loc unde a fost tăiată pădurea”. O parte din această pădure a fost tăiată în timpul Primului Război Mondial. **Clînurile**, parte de teren agricol la V de Andrușul de Sus, terenuri agricole în alte sate din rn. Cahul. Din entop. *clin* „porțiune de teren agricol în formă de triunghi”, „parcelă de pământ între două drumuri care se intersectează”. **Corneâsa**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la V de Roșu și Andrușul de Jos. Etim.: (1) antrop. fem. *Corneasa* (soția lui Cornea) sau (2) apel. *corn*, toponimul având semnificația originară „lacul cu copaci de corn” sau „lacul cu coturi” (*corn* „cot, unghi, colț”). **Costéiul**, deal la N de Andrușul de Sus. Din apel. *costei* „plantă erbacee din familia gramineelor”; „țapoșica, sadină, chir, chirău”. După explicația informatorilor, cândva această parte de moșie era pârloagă, nu se lucra **Cótul Tochilei**, cotitură a Prutului, aflată în dreptul lacului Tochila, la SV de Brânza. Din entop. *cot* „loc unde cotește un râu; cotitură, întorsătură” și top. *Tochila*, în genitiv. **Crăcul**, vâlcea, ramificație a văii râulețului Cahuleț, la S de Pădurea Murato și la SE de Andrușul de Sus. Din entop. *crac* „ramificație a unei ape curgătoare; afluent”; „ramură a unei văi; viroagă”. **Crăcul Rénilor**, vâlcea, ramificație pe stânga a Văii Mari, la E de Giurgiulești. Lungimea: 2,5 km. Direcția: NE → SV. Din entop. *crac* și top. *Reni*; *crac* „ramificație a unei văi”, „afluent”, termen atestat în documentele din sec. al XVI-lea (1520, 1588, DERS, p. 56). **Crâma**, gospodărie vinicolă (cu beci vechi, în care se depozitează vinul) la SE de Borceag. Din apel. *cramă* „clădire, de obicei la vie, cu pivniță, unde se prepară și se depozitează vinul (uneltele agricole etc.)”. **Crâpul**, lac în lunca Prutului, la NV de Colibași. Din apel. *crap*, hidronimul redând la origine o particularitate a obiectului desemnat – „lac bogat în crapi”, „lac unde se prind bine crapii”. **Cuciurgoaia**, vale la V de Burlacu, ramificație pe stânga a văii râului Salcia Mică, la N de Tartaul de Salcie. Lungimea: 11 km. Direcția: N → S → SE. Denumită după satul *Cuciurgoaia* (azi *Spicoasa*) situat pe această vale. **Curnuțul**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la SV de Roșu. Din apel. *curnuț* „plantă cu frunze ghimpoase și cu fructe globuloase, cu ghimpî îndoiți la vârf; fructul acestei plante; scai”. Toponim flonimic.

Dealul Albotei, deal la E de Tartaul de Salcie. Altitudini: 202-210 m. Din entop. *deal* și top. *Albota*, denumirea localității din apropiere (Albota de Sus, rn. Taraclia). **Dealul Cazâncului**, deal (altitudinea maximă 219,6 m), denumit și *Dealul Săracului*, la V de Huluboaia și Tătărești. Din entop. *deal* și top. *Cazancu*, în genitiv (respectiv apel. *sărac*, în genitiv, alonimul referindu-se la o particularitate dominantă a solului „nefertil, neproductiv”). **Dealul Mórilor**, deal la NE de Brânza, unde se aflau în trecut multe mori de vânt. La 1827 satul avea 3 mori de vânt, iar la 1878 – 8 mori de vânt și cu tracțiune de cai. **Dervéntul**, vâlcea la S de Slobozia Mare. Din entop. *dervent* „depresiune de teren; vâlcea”, „strâmtoare în munți”, „trecere printre munți sau dealuri”. **Drăcile**, lac în lunca Prutului, la V de Manta. Din *dracile*, plural al apel. *dracilă* „arbust spinos cu flori galbene și fructe în formă de boabe roșii”. După cum susțin informatorii, în locurile din preajma lacului ar fi crescut arbuști de dracilă. **Drumul Léșilor**, drum vechi pe la

E de satele Brânza și Văleni, care ducea spre orașul Reni. Toponimul evocă evenimente istorice legate de războaiele cu turcii, în cazul de față între polonezi (leși) și turci, dar pe teritoriul Moldovei. **Drumul Póștei**, drum vechi, de la Vulcănești spre Reni, la E de Cășlița-Prut și Giurgiu-lești. Menționat pe hărțile topografice vechi. Era un drum al serviciilor de transport pentru călători și corespondență și, bineînțeles, pentru carele de mărfuri și produse alimentare, în special, pentru peștele prins în bălțile Dunării, în lungul lui având stații de poștă și hanuri.

Făgădău, altă dată cătun separat, la S de Lebedenco, azi comasat cu acest sat. Din entop. *făgădău* „han la un drum mare”, „cârciumă”, „prăvălie, magazin”. Aici se afla pe vremuri un han (cârciumă) la șleahul dintre Cahul și Vulcănești. **Flămânda**, vale cu pârâu, ramificație pe dreapta a văii râului Cahul, la S de Vulcănești. Lungimea: 20 km. Direcția: N → S → SE. Ramificații: Valea Coșer(i)ului, Valea Beilicului. Din adj. *flămând*, prin substantivizare, semnificația inițială a hidronimului fiind, probabil, „valea cu pământ de fertilitate scăzută”. De aici explicația informatorilor – „valea celor flămânzi, a celor săraci”. **Foltănele**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din entop. *foltan* „desiș de stuf și papură”, „stufărie”. Ex.: *Dincolo de un foltan de stuf se mișcă domol două sălbătăciuni* (M. Sadoveanu). **Frunzăriul**, parte de moșie la E de Colibași. Din entop. *frunzar* „desiș de copaci; tufăriș”, „pădurice”. Există și o mică pădure, în trecut de proporții mai mari, care a fost tăiată în cursul timpului. Vezi și *Podișul Frunzariului, Movila Frunzariului*. **Fundoăia**, pădure la NE de Andrușul de Sus și Baurci-Moldoveni, în partea de sus a Văii Lacului. Din entop. *fundoaie* „terminația superioară a unei văi”, „locul unde se înfundă o vale”. **Funiile**, teren agricol la NV de Andrușul de Jos. Din entop. *funie* „pământ măsurat cu funia”; *funie* „frânghie de lungime variabilă cu care se măsoară pământul”.

Găvanul, vâlcea pe stânga văii Cânepei, la E de Vadul lui Isac. Se mai numește *Valea Aniței*. Etim.: entop. *găvan* „depresiune de teren adâncă”, „hârtop”, „văgăună”, „râpă împădurită”. **Găunoasa** (var. *Găvanoăsa*), vale la E de sat, ramificație pe stânga a văii râului Cahul, la s. Găvanoasa. Lungimea: 15 km. Direcția: N→S. Din adj. *găunos* „cu hârtoape (râpi, gropi)”; cf. și *găvan* „vale adâncă și închisă; hârtop, râpă”. Numele văii a fost preluat de satul situat la gura acestei văi. **Gémenea**, locul unor foste lacuri din lunca Prutului, azi terenuri agricole la V de Chircani, Cucoara, Badicul Moldovenesc și Baurci-Moldoveni. Var.: *Gemenele*. Din *gemenele* prin singularizare, hidronimul referindu-se inițial la două lacuri învecinate care s-au îngemănat, care s-au unit într-unul singur, prin acumularea apelor în timpul inundațiilor din lunca Prutului. Cf. un iezor *Gemenii* în țin. Tigheci, atestat la 1604 [DIR, veac. XVII, vol. I, p. 148]. **Gherghina**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la V de Baurci-Moldoveni și NV de Cucoara. Din (1) apel. *gherghină* „plantă erbacee cu flori decorative (albe, galbene, roșii, violete), fără miros” sau (2) antrop. fem. Gheorghina, prenumele unei proprietărese locale. **Ghibăneanca**, teren agricol la E de Roșu. Din antrop. *Ghibăneanca*, numele unei proprietărese de pământ, originară din satul Ghibanu (azi parte a comunei Baurci-Moldoveni), sau din antrop. *Ghibanu*, cu suf. *-eanca*, denumirea desemnând în cazul dat proprietatea funciară a unui oarecare Ghibanu. **Ghizuniile**, loc pe Valea Ghizuniilor, la NE de Larga Veche. Din entop. *ghizunii*, plural al entop. *ghizunie* (lit. *vizuină*) “adăpostul pe care și-l sapă în pământ unele animale sălbatice (vulpi, bursuci)”. **Gârla cea Mare**, apă curgătoare în lunca Prutului, la V de Colibași. Din entop. *gârlă* „mică apă curgătoare” și adj. *mare*, hidronimul denumind o gârlă ce unește mai multe lacuri și bălți cu râul Prut, din care acestea se alimentează în timpul revărsărilor. **Gârla Lúngă**, fostă gârlă în lunca Prutului,

azi teren agricol la NV de Cucoara. Hidronim descriptiv, format din entop. *gârlă* și adj. *lung* (fem. *lungă*). **Gârlăciul**, fostă gârlă în lunca Prutului, azi teren agricol și pășune la NV de Vadul lui Isac. Din *gârlăci*, diminutiv al entop. *gârlă* „mică apă curgătoare”, „pârâu”. **Gâscăr(i)ul**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la V de Chircani. Din entop. *gâscar* (reg. *gâscari*), formația onimică referindu-se la habitatul găștelor sălbatice, semnificația inițială a hidronimului fiind „lacul găștelor (sălbatice)”. **Gâscăriile**, lacuri în lunca Prutului, unde își făceau cuiburi și viețuiau găștele sălbatice, azi teren agricol la V de Zârnești. Din *gâscării*, plural al lui *gâscărie* „habitatul găștelor” (< *gâscă* + suf. *-ărie*). **Gâtoáiele**, foste gârle și lacuri în lunca Prutului, azi teren agricol și pășune la V de Vadul lui Isac. Din entop. *gâtoi* (pl. *gâtoaie*) „gârlă care face legătura între două lacuri sau bălți din lunca unui râu”. **Gâtóiu cu Plomână**, fostă gârlă în lunca Prutului, la NV de Vadul lui Isac. Din entop. *gâtoi* și apel. *plomână* „nufăr de baltă”, „pătlagină”. **Gríndul Lúng**, fâșie de pământ în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din entop. *grind* „ridicătură de teren de formă alungită în lunca inundabilă a unui râu”, „insuliță într-o apă curgătoare sau stătătoare”. Ex.: *O cărare pierdută*, *O luntre uitată pe grind* (P. Boțu). **Gríndul Otmócului**, grind în lunca Prutului, în vecinătatea lacului Otmocul, la V de Andrușul de Jos și la NV de Roșu. Din entop. *grind* și hidr. *Otmocul*; *grind* „fâșie de pământ mai ridicată, pe care apa nu o poate acoperi în timpul inundațiilor”. Vezi și *Otmocul*. **Gropána**, vâlcea râpoasă pe partea dreaptă a văii Bujorul, la E de Giurgiulești. Din entop. *gropaná* „depresiune de teren”, „vale adâncă”, „râpă”. Vezi și *Gropanul*. **Gropánele**, foste lăcușoare în lunca Prutului, azi teren agricol la V de Roșu. Din *gropane* (sing. *gropaná*). **Gropánul**, deal lângă depresiunea Gropana, la E de Giurgiulești. Altitudini: 100-105 m. Formație oronimică după *Gropana*, prin mascularizare, datorită acordului cu subst. *deal*. **Hagi-Bair**, deal la V de Găvănoasa. Altitudini: 161-173 m. Oronim de origine turcică: *haği* „hagiu, pelerin”, *bayir* „deal”; în traducere „Dealul Hagiului”. **Hăbzăul**, vâlcea adâncă, râpă care dă în lunca Prutului, la marginea de S a satului Colibași. Din entop. *hăbzău* (*hamzău*) „râpă cu pârâu; gârlă”, „șanț săpat pentru scurgerea apei”. **Hălmágea**, râuleț, afluent pe stânga al Prutului la Zârnești și Baurci-Moldoveni. Începe la NE de Badicul Moldovenesc, prin ramificațiile de obârșie Scumpia și Rădiul din Sus și trece prin localitate, acumulând apele pâraielor Rădiul din Jos, Râpa Moșneagului, Valea Dascălului (pe stânga), Căinarul, Răjepul (pe dreapta). Lungimea: 26 km. Direcția: N → S → SV. Din microtop. *Hălmagea*, acesta la origine fiind un antroponim (< ung. *Halmagy*); ung. *halmag* „secară”. **Hărmánul**, teren agricol la N de Andrușul de Sus. Var.: *După Hărman*. Din entop. *hărman* (*harman*) „loc special amenajat unde se treieră cerealele”. Aici un vechi proprietar de pământ își treiera, la marginea satului, recolta de cereale (explicația informatorilor). **Hățășul**, parte de moșie la SV de Andrușul de Jos și teren la SV de Crihana Veche. Din entop. *hățaș* „drum pe care se scoteau la păscut vitele din sat”, „cărare făcută de animale sălbatice din pădure”. **Hidrărea**, gârlă în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din entop. *hidrare* „habitatul hidrelor” (< apel. *hidră* (*vidră*) „mamifer carnivor care trăiește pe malul apelor”, cu suf. *-ar(ea)*). Cf.: *Brebar(i)ul*, *Gâscar(i)ul*, *Răcar(i)ul* etc. **Hărtópul**, vâlcea la SV de Badicul Moldovenesc și o vâlcea de dreapta Văii Cuciurgoaiei, la S de Spicoasa (anterior *Cuciurgoaia*). Din entop. *hărtop* „vâlcea scurtă și adâncă, de formă rotunjită, cu pante rezezi și înierbate”. **Hliza**, teren agricol la NE de Andrușul de Jos. Var.: *Hlizia*. Etim.: *hliză* (*hlizie*) „parcelă de teren agricol lungă și îngustă”, „parte dintr-un lan”, „sfoară de moșie”. **Hólmul**, parte de sat și teren agricol la NE de Badicul Moldovenesc. Din entop. *holm* „ridicătură de teren mai mică decât dealul”, „mică ridicătură de teren conică, cu vârful rotunjit”.

Hulubóița, vale ramificație pe stânga a văii râului Salcia Mare, la Tătărești. Denumită după *Valea Huluboaiei*, alonimul văii râului Salcia Mare, partea superioară a acestei văi, de la Tătărești până în capătul ei de sus. Etim.: *Huluboița*, diminutiv al hidr. *Huluboaia* (*Valea Huluboaiei*), cu suf. *-ița*. **Húma**, vale la E de Găvănoasa, ramificație pe stânga văii râului Cahul la Vulcănești. Lungimea: 14 km. Direcția: NE → SV. Din apel. *humă* „argilă; lut alb sau alb-gălbui”, toponimul redând o particularitate a solului.

Ialpuḡél, râu, afluent pe dreapta al Ialpuḡului, la SE de Borceag. Lungimea: 42 km. Direcția: N → S. În Ialpuḡel se varsă râulețele și pâraiele: Hârtopul Turcului, Valea Moșiei, Tobzari, Valea Șamaliei, Valea Enichioiului, Valea Chioseliei, Valea Borceagului, Cunduc (pe dreapta), Caraiman, Săraca, Zănatul, Valea lui Dragnea, Țanca (pe stânga). Etim.: formație diminutivală de la hidr. *Ialpuḡ*, cu suf. *-el*, specifică afluenților. **Iézărul**, foste lacuri în lunca Prutului, azi terenuri agricole, în cuprinsul satelor Brânza, Colibași. Din entop. *iezăr* (lit. *iezer*) „lac natural, foarte adânc”, „lac fără mlaștini, cu apă limpede”. **Jápsa**, baltă în lunca Prutului, lângă lacul Belevu, la NV de Slobozia Mare. Din entop. *japșă* „lac mic; baltă”. **Jólobu**, izvor la SV de Badicul Moldovenesc (azi Rumeanțev). Din entop. ucr. *jolob* „uluc”, prin extensiune semantică – „fântână sau cișmea cu uluc”.

Láta, fostă baltă în lunca Prutului, azi teren agricol la SV de Roșu. Din adj. *lat*, prin substantivizare; hidronimul referindu-se la o particularitate dimensională a obiectului hidrografic – „baltă lată”. **Lebedínca**, lac în lunca Prutului, lângă marele lac Belevu, la SV de Văleni. Formație hidronimică din apel. *lebădă* și suf. *-inca*, având semnificația inițială „lacul lebedelor”. **Lemnósul**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol, la V de Roșu și Andrușul de Jos. Din adj. *lemnos*, toponimul având semnificația „lacul cu lemne, cu copaci uscați”, referindu-se inițial la un loc cu copaci care a fost inundat. **Lișteva**, lac în lunca Prutului, la SV de Manta și în alte sate din rn. Cahul. Din adj. *lișteav* „cu nămol, cu glod, mocirlos”, prin substantivizare; *lișteva* „balta cu nămol, mocirloasă”. **Lóturile**, teren agricol la NV de Chioselia Mare. Din entop. *lot* „parcelă de pământ cu care au fost împroprietăriți țărani la reforma agrară din 1918-1924”. **Lúnca**, teren agricol și pășune pe valea Prutului, la NV de Paicu. Din entop. *luncă* „teren pe malul unei ape curgătoare”, „șes de-a lungul unui râu”. **Lúngul**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol, la NV de Cucoara. Din adj. *lung*, prin substantivizare, hidronimul referindu-se la forma alungită a obiectului hidrografic.

Maránda, denumirea unei părți a văii râului Cahul, de la satul Lebedenco până dincolo de șoseaua Cahul – Moscovei, la E de orașul Cahul. Din antrop. *Maranda*, numele unui proprietar local (< *Smaranda*, prin reducerea consoanei din silaba inițială). **Măcărúș**, fostă gospodărie boierească, apoi secție a gospodăriei agricole de stat „Trifeștii”, pe teritoriul satului, la NE de Trifeștii Noi și Moscovei. Aici se afla conacul proprietarului M. Macarov. Toponimul reprezintă diminutivul antroponimului *Mocar(ov)*, cu suf. *-uș*. **Măzăróáia**, teren agricol (vii) la SE de Brânza. Etim.: antrop. *Măzăróáie*, numele soției unui oarecare *Măzare*, devenită proprietara terenului agricol, explicație susținută și de informatori. **Măleála**, parte din lunca Prutului, lângă lacul Belevu, la NV de Slobozia Mare. Din *măleală*, derivat al apel. *măl* cu suf. *-eală*; *măleală* “lac mălît, cu nămol”, „mălitură”. **Mlădițele Mări**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din *mlădițe*, diminutiv plural al apel. *mladă* „pădurice tânără și deasă”, „desiș de copăcei tineri și arbuști de răchită, salcie”. Formație onimică prin metonimie (*toto pro pars* „totul printr-o parte”), hidronimul având sensul originar „lacul cu mladă”. **Mlădițele Mici**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din *mlădițe*, diminutiv plural al apel. *mladă*, și adj. *mici* (sing. *mic*). Vezi supra *Mlădițele Mari*. **Mocănița**, vale la S de Andrușul de Sus, ramificație

pe stânga Văii Andrușului, în marginea de SV a localității. Etim.: (1) antrop. *Mocăniță* sau (2) antrop. *Mocanu*, eventual apel. *mocan*, prin feminizarea formației onimice sub influența termenului determinat *vale* din *Valea lui Mocanu* sau *Valea Mocanului* (etimologie susținută de informatori). **Motrănul**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Probabil, dintr-un antrop. (< *Motru* sau *Motrea* + suf. *-anu*; *motru* „plantă erbacee cu fructe folosite ca mirodenie; chimen, chimion”, în unele regiuni „pețitor”, „codaș”). **Movila Frunzar(i)ului**, movilă pe culmea dealului Podișul Frunzar(i)ului (cota 191,6) la NE de Colibași. Din entop. *movilă* și top. *Frunzar(i)ul*; onimic topografic. **Movila Mârzei**, movilă (cota 187,9) la NE de Manta. Din entop. *movilă* și antrop. *Mârza*, în genitiv (sau *Murza*, titlul nobiliar al unei căpetenii al tătarilor de Bugeac). **Movila Săpătă**, movilă (cota 80) la SE de Crihana Veche. Din entop. *movilă* (local rostit *mohilă*) și adj. *săpat* „cu groapă, găurită”, toponimul fiind o mărturie că movila a fost săpată cândva în căutarea unor comori. **Movila Străjii**, movilă (cota 180,9) la E de Colibași. Din entop. *movilă* și apel. *strajă* „loc de pază”, „loc pe o înălțime, de unde se țin sub observații împrejurimile și de unde se dădea „șvară în țară”, adică se semnaliza apropierea unei primejdii (invazii)”. **Movilița Piramidei**, movilă cu observator (cota 124) la NE de satul A. I. Cuza. Var.: *Mohilița Piramidei*. Din entop. *movilă* și *piramidă* „instalație de lemn sau de metal cu ajutorul căreia se efectuează măsurători și observări topografice; observator.”

Nadélurile, terenuri agricole la V de Moscovei. Din *nadel* „lot de pământ cu care au fost împroprietăriți țărani la reforma agrară din 1861-1868” (rus. *надел*). **Nămoălele**, locul unor foste lacuri din lunca Prutului, azi terenuri agricole la NV de Chircani. Din apel. *nămol* „mâl care se depune pe fundul apelor stătătoare”. Hidronimul vizează o particularitate a obiectelor hidrografice de altă dată – „lacuri cu nămol, noroioase”. Cf. top. ist.: *Glodurile*, pe Botnișoara, lângă Molești, *Glodurile*, pe Delia, lângă Ungheni (1522, 1555 ; Goța. Indicele, 112). **Nisipișul**, deal la NE de Baurci-Moldoveni și la SE de Larga Veche. Var. fon.: *Năsăchișul*. Din entop. *nisipiș* (reg. *năsăchiș*) „teren care conține mult nisip, acoperit cu nisip” (< *nisip* + suf. *-iș*). **Ōchiul** (var. *Ochiul Mării*), loc cu multe izvoare, de unde își are începutul pârâul Căinar, la V de Badicul Moldovenesc. Toponime și pe teritoriul altor sate din rn. Cahul. Din entop. *ochi* „izvor mlăștinos”, „mocirlă”. **Ōtmana**, vale, ramificație pe stânga a văii Prutului, la S de Colibași. Lungimea: 8 km. Direcția: NE → SV → V. Ramificații: Zăvoaia, Căpșuna. Etim.: probabil, dintr-un antrop. *Otman*, cu formantul *-a*. **Otmócul**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la NV de Roșu și SV de Zărnești. Din entop. *otmoc* „loc îmbibat cu apă, având multe izvoare; băltoacă, mlaștină” (< rus. dial. *отмок* „mocirlă”).

Păchetul cu Chír, teren agricol la E de Crihana Veche. Din entop. *pachet* „parte de teren agricol cuprinsă între patru drumuri care se intersectează, cu suprafață variabilă (25 ha, 50 ha.)” + prep. *cu* + apel. *chir* „plantă erbacee din familia gramineelor; țapoșică, sadină, chirău”. **Pandéla**, movilă cu observator (cota 252) la NE de sat Badicul Moldovenesc. Din entop. *pandelă* „instalație de lemn sau de metal pe movile sau pe mari ridicături de teren destinată măsurătorilor geodezice și observărilor topografice” (< *bandieră*, prin deformare). Pe teritoriul Basarabiei termenului îi corespund sinonimele: *bornă*, *carantie*, *comănac*, *figură*, *momâie*, *observator*, *oceană*, *parapet*, *tribună*, *vâșcă*. **Pădurea Licéului**, pădure la NV de Borceag, în trecut proprietate a liceului din Bolgrad (azi oraș în reg. Odesa, Ucraina). **Pădurea Țâncului**, pădure situată între satele Lucești și Andrușul (de Jos și de Sus). Componentul secund poate fi (1) antrop. *Țancu* sau (2) entop. *țanc* „vârf de deal”, „culme înaltă a unui deal”. **Pârlitúra**, parte de pădure la NE de Andrușul de Sus. Din entop. *pârlitură* „loc unde a ars cândva pădurea” (< *a pârli*

„a arde, a pârjoli”). **Pârloaga**, loc de pășune la E de Tătărești. Din entop. *pârloagă* „loc lăsat nelucrat și necultivat, folosit pentru păscutul vitelor”. **Plătica**, lac în lunca Prutului, la NV de Colibași. Din apel. *plătică* „pește de apă dulce, cu capul mic și scurt, cu corpul turtit lateral”, hidronimul redând o particularitate a obiectului hidrografic – „lac unde își au habitatul plăticile”, „lac unde se prinde bine plătica”. **Podéțul**, loc neted la o anumită altitudine, folosit ca pășune, la NE de satul A.I. Cuza. Din entop. *podet* „podis mic”. **Podișul**, parte de moșie la SV de Badicul Moldovenesc și pe teritoriul altor sate din rn. Cahul. Din entop. *podis* „formă de relief de mare întindere, de regulă plană, situată la o anumită altitudine”. **Podișul Frunzár(i)ului**, loc plan la E de Colibași. Din entop. *podis* și top. *Frunzariu*; *frunzar* „desiș de copaci, tufăriș”, „pădurice”. **Poiána**, teren agricol la E de Baurci-Moldoveni și alte locuri din cuprinsul unor sate din rn. Cahul. Din entop. *poiană* „loc fără arbori în interiorul unei păduri”, „teren arabil pe locul unei păduri defrișate”. **Priválul**, gârlă în lunca Prutului, care unește lacul Iezărul cu râul Prut, la V de Colibași. Din entop. *prival* „gârlă într-o luncă inundabilă” (cf. rus., ucr. *привал* „loc de popas, de întâlnire, de unire”).

Ráclele, parte de moșie la V de Andrușul de Sus. Din entop. *raclă* „porțiune de pământ arabil (cuprinsă între drumuri)”, „bucată de pământ delimitată”. **Răcár(i)ul**, lac în lunca Prutului, la V de Crihana Veche. Din entop. *răcar* (reg. *răcari*) „habitatul racilor”, semnificația hidronimului fiind „lac cu mulți raci”, „lac unde se prind bine racii”. **Răcărița**, fostă baltă în lunca Prutului, azi teren agricol la NV de Chircani. Din hidr. *Răcariul* (*Răcarul*), prin diminutivizarea onimului primar, derivatul referindu-se la dimensiunile reduse ale obiectului desemnat față de cel precedent. **Rătúndul**, foste lacuri în lunca Prutului, azi terenuri agricole la V de Chircani și la SV de Manta. Var.: *Rotundul*. Din adj. *rătund* (lit. *rotund*), prin substantivizare, hidronimul având semnificația inițială „lac de formă rotundă”. **Răzeșia**, parte de moșie la NV de Andrușul de Jos. Var.: *Răzeșiile*. Din entop. *răzeșie* „proprietatea funciară a răzeșilor”; *răzeș* „țăran liber, posesor al unei bucăți de pământ moștenit din tată în fiu”. **Râchișoarele**, locuri accidentate la E de Crihana Veche. Din entop. *râchișoare* (sing. lit. *râpișoară*, diminutiv al lui *râpă*) „locuri cu râpi”. **Récea**, vale, ramificație pe stânga a văii Prutului, la Brânza. Lungimea: 5 km. Direcția: NE → SV. Din adj. *rece*, prin substantivizare, hidronimul referindu-se la o particularitate a mediului natural – „vale cu aer la temperaturi mai joase ca de obicei” sau „valea izvoarelor cu apă rece”. **Rédiul din Jos** și **Rédiul din Sus**, vâlcele, ramificații ale văii râulețului Hălmegea, la satul Badicul Moldovenesc. Din entop. *rediu* și locuțiunile adjectivale *din jos*, *din sus*; *rediu* (reg. *rădi*) „pădurice”. **Réntea**, fostă mare gârlă în lunca Prutului, azi teren agricol la V de Andrușul de Jos, Roșu și Zărnești. Atestat „gârla Rentii” în 1502 [DRH, A, veac. XVI, vol. III, p. 502]. Anterior, la 1459, este menționat un sat Rentea (Răntea) pe Prut și un grind Rentea [DIR, veac. XVI-XV, vol. I, p. 302]. Etim.: antrop. *Rentea* (< *Renta*; cf. antrop *Rența*, *Rențea*). **Rezérva**, teren agricol la V de Chioselia Mare. Din entop. *rezervă* (< *rezerva*) „suprafață de teren agricol rămas neîmproprietar și păstrat în fondul statului pentru a fi folosit mai târziu în același scop”. **Róșul Máre**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol, la SV de satul Roșu. Termenul cromatic se referă la culoarea solului din zona lacului. După acest lac a fost denumit ulterior satul Roșu din apropiere. În documentele românești de redacție slavă denumirea lacului apare în varianta tradusă – *Чер(в)лен*, *Чер(в)леное озеро* (1437, 1502, DIR, A, Moldova, veac. XIV-XV, vol. I, p. 25-26). **Róșul Míc**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la SV de satul Roșu. Etim.: vezi supra **Roșul Mare**.

Sădăria, locuri în hotarul satului Chioselia Mare. Din entop. *sădărie* „loc năpădit de sad (țapoșică, chirău, costei); paragină”. **Sărăieni**, parte din satul Slobozia Mare. Din apel. *sărai*, cu suf. *-eni*; *sărăieni* „trăitori în săraie”. **Sărăturile**, locuri pe valea râului Salcia Mică și pe alte văi din cuprinsul rn. Cahul. Din entop. *sărătura* „teren bogat în săruri; pășune pe un astfel de teren”. **Săliștea**, parte de teren agricol la NE de Badicul Moldovenesc. Din entop. *săliște* (*săliște*) „loc pe care a fost un sat”, „loc necultivat din preajma satului, folosit ca pășune”. **Schinoasa**, pârâu la V de Bucuria, afluent pe dreapta al râului Salcia Mare, la Trifeștii Noi. Lungimea: 18 km. Direcția: NV → SE. Alonime: *Cazaclia*, *Râpa Cazacliei*. Toponim floronimic, reprezentând la origine adjectivul *schinos* (lit. *spinos*), ulterior substantivizat – „loc (vale) cu spini”. Alonimele provin de la numele unei seliști tătărești situate cândva pe această vale (*Cazaikly* > *Cazaclia*). **Schinoasa**, vale, ramificație pe stânga a văii Prutului, la Colibași. Lungimea: 5 km. Direcția: NE → SV. Din adj. *schinos* (lit. *spinos*) „cu spini”, prin substantivizare, semnificația de origine a hidronimului fiind „valea cu spini, cu desişuri de porumbrei”. **Scumpia**, vale la N și NV de sat, ramificație de obârșie a văii râulețului Hălmagea, în marginea de N a localității. Din apel. *scumpie* „arbust cu flori verzi gălbui”, toponimul ținând de categoria floronimicelor. **Scúrta**, vale, ramificație pe stânga a văii Vintelești, la E de Manta. Lungimea: 1 km. Direcția: SE → NV. Din adj. *scurt*, prin substantivizare, toponimul redând particularitatea predominantă a obiectului desemnat – „vale de proporții mici, de mică lungime”. **Scúrtăturile**, parte de teren agricol la NV de Andrușul de Jos. Din entop. *scurtătura* (pl. *scurtături*) „lot de pământ mai scurt față de cele obișnuite”. Denumirea datează din perioada reformei agrare din 1918-1924. **Scúrtele**, parte de teren agricol la E de Iujnoe. Alonim: *Corotchie Goní*. Din adj. cu formă de plural feminin *scurte*, prin substantivizare; *scurtele* „terenuri de pământ arabil mai scurte față de cele obișnuite”. **Sélul cel (ă) Máre**, pârâu ce curge pe valea Vadul Boului, la N de Giurgiulești. Hidronimul fixează utilizarea unui entopic rar: *sel* „șuvoi de apă provenită din ploii”, „pârâu, gârlă” (< tc., găg. *sel* „șuvoi”, „pârâiaș”). **Socăria**, vale cu pârâu, ramificație pe dreapta a Văii Mari, la Cășlița-Prut. Var.: *Socăriile*. Lungimea: 3 km. Direcția: NE → SV. Din apel. *socărie* „loc unde cresc mulți soci; desiş de soci” (< *soc* + suf. *-ărie*); hidronim floronimic. **Sócii**, vale, ramificație pe dreapta a văii Cahulului, la Pelinei. Lungimea: 5 km. Direcția: NV → SE. Var.: *Valea Socilor*. Toponim floronimic; *soc* „plantă lemnoasă cu flori albe și fructe negre, dispuse în ciorchine”. **Spórnea**, denumirea părții superioare a Văii Luceștilor, la NV de Lucești și la V de Huluboia și Tătărești. Din entop. *spornea*, cuvânt regional preluat din rus. *спорня* „parte de moșie litigioasă” (< adj. *спорный* „contestabil, discutabil, litigios”). **Standoála**, parte de teren agricol la SE de Andrușul de Jos și vale, ramificație pe stânga a Văii Beilicului, la SV de Pelinei. Din entop. *standoală* „hambar pentru cereale”, „adăpost pentru vite în câmp”. **Strâmba**, vale, ramificație pe dreapta a văii Uteura, la E de Brânza, și vale, ramificație pe stânga a Văii Beilicului, la SV de Pelinei. Din adj. *strâmb* „cu cotituri, nealiniat”, prin substantivizare, numele topic referindu-se la forma obiectului desemnat. **Stuhăriile**, locuri pe valea râului Salcia Mică, la N de Burlacu. Din entop. *stuhărie* (lit. *stufărie*) – „loc crescut cu stuf” (< *stuf* + suf. *-ărie*). **Suhătul**, loc de pășunat în marginea de N a satului A.I. Cuza, între Valea Pădurii și Valea Toloacei. Var.: *Suat*. Din entop. *suhat* (*suat*) „pășune, imaș” (Cf.: tc. *suvat*, găg. *suat*, sb. *суват* – „pășune cu loc de adăpat vitele”). **Súrda**, gârlă în lunca Prutului, la V de Crihana Veche și Manta. Din adj. *surd*, semnificația de origine a hidronimului fiind „gârlă fără scurgere într-o altă apă, înfundată”.

Sânturile, locuri cu urme de vechi fortificații în hotarul satului Giurgiulești. Din entop. *șanț* (pl. *șanțuri*) „săpătură lungă și îngustă, element al unor fortificații

de pământ”. **Șezătúra**, parte de moșie în hotarul satului Cășlița-Prut, la SE de localitate. Din entop. *așezătură* „loc neted și întins la o anumită altitudine”, „depresiune mică de teren”, prin reducerea vocalei <a> din silaba inițială. **Șfóruľ**, toponim la SV de Vadul lui Isac. Astfel se numea pe vremuri un loc adânc în Gârla cea Mare, care a fost desecată. Etim.: entop. *șfor* (*șfor*) „loc adânc într-o apă curgătoare, adesea cu vârtej”, „vârtej de apă; volbură”. **Șleáhul Baimacliei**, drum vechi dinspre Cahul și Vulcănești spre Baimaclia, trecea pe la E de Cotihana, Badicul Moldovenesc, Baurci-Moldoveni și pe la V de Doina și Iasnaea Poleana. Din entop. *șleah* (lit. *șleau*) „drum de țară neamenajat, bătătorit de care” și top. *Baimaclia*, denumirea târgului de altă dată, azi comună în rn. Cantemir. **Șmánțurile**, foste lacuri în lunca Prutului, azi terenuri agricole la V de Andrușul de Jos și la NV de Roșu. Din entop. *șmalț* „lac noroios”, „baltă cu nămol; mlaștină”. **Șomuldóvul**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la V de Baurci-Moldoveni, la V de Zărnești și la SV de Paicu. Din entop. *șomuldov* (*șomuldog*, *șomuldoc*) „îngrămădire de apă pe un șes inundabil”, „baltă”, „lac mic”, „băltoacă”. Cf. numele unor iezere *Șomáldoagele* din lunca Prutului, în țin. Tigheci, menționate în sec. al XVI-lea [DIR, veac. XVI, vol. IV, p. 27].

Tătárca, râuleț, afluent pe stânga al Prutului, la Slobozia Mare. Începe la SE de Colibași, trece pe la E de Brânza, prin Slobozia Mare și se varsă în bălțile de la S de lacul Belev. Lungimea: 16 km. Direcția: NE → SV. Hidronimul ar putea avea la bază etnon. *tătar*, cu formantul *-ca*, evocând prezența tătarilor în Bugeac, în perioada de până la evacuarea lor definitivă din sudul Basarabiei (1806-1812). **Tochíla**, fost lac în lunca Prutului, la SV de Brânza. Din entop. *tochilă* (lit. *topilă*) „loc într-o apă sau groapă, care este legată printr-un șanț de alimentare cu apă dintr-un râu, baltă sau iaz, folosită pentru a topi tulpinile de in și cânepă”. **Toloáca**, pășune la SV de Chioselia Mare. Din entop. *toloacă* „loc necultivat, folosit ca pășune”. **Trândáful**, hârtop la SV de Borceag, acoperit în trecut cu arbuști de trandafir sălbatic (măceș). Etim.: apel. dial. *trândafľ trândafľ* (lit. *trandafir* < ngr. *trantafillon*) „arbust de trandafir sălbatic”, „măceș”; cf. bg. *тpандаф* „trandafir”. **Trândáful**, fost lac în lunca Prutului, azi teren agricol la NV de Roșu. Din apel. reg. *trândafľ trândafľ* „arbust de trandafir sălbatic; măceș”. Vezi și *Trândáful*.

Țághia, fostă gârlă în lunca Prutului, la NV de Roșu și la SV de Zărnești. Făcea legătura între lacurile Brăniștioarele și Otmocul. Din entop. *țághie* (*țávie*, *țevie* < *țevá*) „mică apă curgătoare; gârlă”, „braț mic de râu” (formație entopică prin asemănare). **Țugúiuľ**, deal mare la SE de Andrușul de Jos. Altitudinea: 181 m de-asupra nivelului mării. Din entop. *țugui* „deal cu vârful ascuțit, țuguiat”. Figurează pe hărțile topografice din anii 1972-1983. **Ursoáia**, valea satului Ursoaia, ramificație pe stânga a văii râului Cahul. Var.: *Valea Ursoaiei*. Lungimea: 10 km. Direcția: N → S. Din antrop. *Ursu*, cu formantul *-oia*. Valea a dat numele localității respective. **Vádul Bóulu**, vad vechi de trecere prin râul Prut la N de Giurgiulești. După informațiile localnicilor, vadul a servit ca loc de trecere nu numai pentru oameni, ci și pentru vitele mari, crescute pe la căștele și odăile din stepa Bugeacului. Există și multe microtoponime formate de la acest onimic: *Cotul din Vadul Boului*, *Drumul Vadului*, *Japșa de la Vadul Boului*. **Válea Bózulu**, vale, ramificație pe stânga a Văii Ungurului, la E de Colibași. Lungimea: 7 km. Direcția: N → S. Din entop. *vale* și apel. *boz* „plantă erbacee, cu fructe negre și miros neplăcut”, semnificația hidronimului fiind „vale unde crește mult boz”. Figurează pe hărțile topografice din sec. XIX-XX. **Válea Bulbóci**, vale la E de satul A. I. Cuza. Începe la NE de A. I. Cuza, trece prin satul Bulboaca (azi *Cotlovina*, rn. Bolgrad, reg. Odesa, Ucraina) și se deschide în valea lacului Ialpuș. Lungimea: 20 km. Direcția: NV → SE. Și-a luat numele de la satul prin care trece Bulboaca. **Válea Cânepei**, vale, se deschide în lunca Prutului la

Vadul lui Isac. Lungimea: 3,5 km. Direcția: NE → SV. După spusele informatorilor, pe această vale se cultiva de obicei cânepă. **Vălea Coșér(i)ului**, vale cu pârâu, ramificație pe dreapta a văii Flămânda, la NV de Vulcănești. Lungimea: 18 km. Direcția: N → S → SE. Din entop. *valea* și apel. *coșer* (lit. *coșar*) „construcție cu pereți din nuiele, în care se păstrează știuleții de porumb”, „îngrăditură din nuiele în care sunt adăpostite vitele, oile”. După informațiile locuitorilor, pe această vale se aflau în trecut coșarele pentru vite ale sătenilor. **Vălea Curciului**, vale la SE de Burlăceni, ramificație de dreapta a văii râului Ialpuș, la s. Vinogradovka (rn. Bolgrad, reg. Odesa, Ucraina), denumit anterior *Curciu*. Din oicon. *Curciu*, ulterior asimilat în limba română cu reg. *curugiu* „paznic de câmp”. De aici și microtoponimele locale *Valea Curugiului*, *Curugia*. **Vălea Ghizunilor**, vâlcea pe stânga a văii Lunga, la NE de Larga Veche. Lungimea: 3 km. Direcția: SV → NE. Din entop. *vale* și *ghizunii*, plural al entop. *ghizunie* (lit. *vizuină*) „adăpostul pe care și-l sapă în pământ unele animale sălbatice (vulpi, bursuci)”. **Vălea Lúpului**, vale, ramificație pe dreapta a Văii Cazancului, la N de Lucești. Din entop. *vale* și antrop. *Lupu* sau apel. *lup*, numele topic referindu-se în acest caz, probabil, la habitatul lupilor, pentru că valea trece printr-o pădure. **Vălea Măre**, denumită și *Valea Adâncă*, vale cu pârâu la E de Giurgiulești, rn. Cahul. Începe la E de Cășlița-Prut și se deschide în valea Dunării la Reni (Ucraina, reg. Odesa). Lungimea: 12 km. Direcția: NV → SE. Are ca ramificație de dreapta valea denumită *Valea Străjii*. Hidronim descriptiv, se referă la parametrii văii (lungă sau adâncă). **Vălea Măre**, vale cu pârâu, se deschide în lunca Prutului la Cășlița-Prut. Lungimea: 4 km. Direcția: SE → NV → SV. Are ca ramificație de dreapta valea denumită *Socăria*. Hidronim descriptiv, referindu-se la unul din parametrii văii, lungimea sau adâncimea ei. **Vălea Pădurii**¹, vale la NE de satul A. I. Cuza, ramificație pe stânga a văii râului Cahul, la marginea de N a localității. Lungimea: 2 km. Direcția: SE → NV. Nume compus din entop. *vale* și *pădure*, componentul secund referindu-se la o mică pădure care a existat în apropierea satului. **Vălea Stejărului**, vale, ramificație pe stânga a văii râului Cahul. Începe la SE de Alexanderfeld, trece prin Iujnoe și prin apropiere de Burlăceni și se deschide în valea Cahulului la s. A. I. Cuza. Lungimea: 20 km. Direcția: N → S → SV. Toponim floranim, constituind o mărturie a prezenței pădurilor de stejar în sudul Basarabiei, reminiscențe ale codrilor Botnei și Tigheciului de altă dată, care ajungeau până aproape de Dunăre și Mare. Apare pe hărți și în traducerea rusă – *Дубовая Балка*. **Vălea Străjii**, vale la E de Giurgiulești, ramificație pe dreapta a Văii Mari (Adânci). Lungimea: 4 km. Direcția: NV → SE. Din entop. *vale* și *strajă* „loc de pază”, „loc de observații și de semnalizare”. Conform tradițiilor locale, valea și-ar fi luat numele după o movilă de pe dealul dinspre V, denumită *Movila Mare*, dar și *Movila Străjii*. **Vălea Țuguiului**, vale la S de Andrușul de Jos, ramificație pe stânga a văii râului Cahul, la s. Roșu. Începe de sub dealul Țuguiul, prin două ramificații de obârșie, și trece prin satul Roșu, aici fiind cunoscută cu denumirile *Valea Satului* și *Valea Roșului*. Lungimea: 3,5 km. Direcția: NE → SV. Din oron. *Țugui* (vezi *Țuguiul*). **Vălea Úngurului**, râuleț la E de Vadul lui Isac și Colibași, afluent pe dreapta al râului Cahul la Vulcănești. Izvorăște la SE de Manta, la 150 m altitudine, la vărsare având altitudinea de 30 m. Lungimea: 28 km. Direcția: NV → SE. Afluenți: Valea Bozului, Valea Poștarului, Chirușca (pe stânga). Din entop. *vale* și antrop. *Unguru*, nume de familie sau poreclă la origine. **Vălea Vădul Bóului**, vale, se deschide în lunca Prutului, la N de Giurgiulești. Lungimea: 4 km. Direcția: NE → SV. Denumită după locul din lunca Prutului *Vadul Boului*. **Válul lui Traián**, cu denumirea completă livească *Valul lui Traian de Jos* și cu cea populară *Troianul*, fortificație

străveche în formă de val, care începe de la Prut, de lângă Vadul lui Isac, rn. Cahul, și se întinde până la lacul Sasâc, lângă Tatarbunar (Ucraina, reg. Odesa). Din entop. *troian* „întăritură străveche constând dintr-un val lung de pământ, cu șanț de apărare” (< slav. *троянъ* < lat. *Traianus*). Vezi *Troianul*. **Vădúțul**, teren agricol, cândva situat lângă un vad peste gârla Lișteve, la N de Vadul lui Isac. Din *văduț*, diminutiv al entop. *vad* „loc pe cursul unui râu, unde apa este puțin adâncă, permițând trecerea de pe un mal pe celălalt”. **Vâlcova**, fost cătun, azi partea de S a satului Crihana Veche. Din top. *Vâlcova*, denumirea unei așezări de pescari situate pe Dunăre, azi sat în rn. Chilia, reg. Odesa, Ucraina. Toponim „transplantat” de foștii locuitori veniți din Vâlcova de pe Dunăre. Nu se exclude proveniența dintr-un antroponim: *Vâlcova* < *Vâlcov* + formantul *-a*, după tipul derivativ *Crihana* din *Crihan*, *Manta* din *Mantu* etc. **Vintelești**, vale, se deschide în lunca Prutului la S de Manta. Lungimea: 9 km. Direcția: NE → SV. Ramificații pe stânga: Chetrăriile, Valea Țapului, Lunga, Scurta, Strâmba, Zăvoiul Porcului, Valea Târgului. Din numele de grup *Vintelești* (< antrop. *Vintelea* sau *Vintilă* + suf. *-ești*) „comunitatea de oameni Vintelești”, „oamenii de pe moșia (din comunitatea) lui *Vintelea* sau *Vintilă*”. **Vulcânul**, ridicătură formată prin alunecările de teren din 1962, la SV de Badicu Moldovenesc. Din entop. *vulcan*, prin asemănare cu ridicăturile muntoase respective.

Zăpódia, parte de moșie la NE de Manta. Din entop. *zăpodie* „teren plan pe o culme de deal, cu pante ușor înclinate”, „așezătură mai mult plană la o anumită altitudine”. **Zăvoăia**, vale, ramificație pe stânga a văii Otamana, la SE de Colibași. Lungimea: 2 km. Direcția: SE → NV. Din entop. *zăvoi* „vâlcea împădurită”, „pădurice pe malul unei ape”, prin feminizarea entopicului datorită acordului în gen cu subst. elipsat *vale* din denumirea inițială *Valea Zăvoiului*. **Zăvoiul**, vâlcea împădurită, ramificație pe stânga a văii Prutului, în marginea de N a satului Brânza. Din entop. *zăvoi* „pădure de luncă formată din arbori de plop, salcie, arin etc.” „vâlcea împădurită cu salcâmi, ulmi, plopi, arini, sălcii”. **Zăvoíul Búhnei**, vâlcea împădurită la NE de Crihana Veche. Din entop. *zăvoi* „vâlcea împădurită”, „pădurice pe malul unei ape” și apel. reg. *buhnă* „bufniță”, toponimul referindu-se la habitatul bufnițelor.

Zăvoíul Pórcului, vale, ramificație pe dreapta a văii Vintelești, la SE de Manta. Lungimea: 1 km. Direcția: SE → NV. Pe această vale împădurită, după cum susțin localnicii, își aveau habitatul porcii sălbatici. **Zâmbócul**, lac în lunca Prutului, lângă marele lac Beleu, la SV de Văleni. Cf. reg. *zâmbac* (*zâmboc*) „stânjenel, iris”.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE. SIGLE

- Arnăut. Vestigii** – Arnăut T. *Vestigii ale sec. VII-II a. Chr. în spațiul de la răsărit de Carpați*. Chișinău, 2003.
- DIR** – *Documente privind istoria României, A. Moldova, veacurile XIV-XVII*. București, 1954, vol. I și urm.
- DRH** – *Documenta Romaniae Historica, A. Moldova*. București, 1975, vol. I și urm.
- Eremia. Cahulul** – Eremia Anatol. *Cahulul în timp și spațiu. Istorie, geografie, toponimie*. Chișinău, 2007.
- Hâncu. Vetre** – Hâncu Ion. *Vetre strămoșești din Republica Moldova*. Chișinău, 2003.